

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 442/2020-37

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Jany Laššákovej a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Patrik HOLINGA s. r. o., Hrnčiarska 2/A, Košice, proti postupu Okresného súdu Prešov v konaní sp. zn. 8C/123/2005 a Krajského súdu v Prešove v konaní sp. zn. 6Co/26/2018 takto

rozhodol:

1. Postupom Okresného súdu Prešov v konaní sp. zn. 8C/123/2005 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.
2. Okresnému súdu Prešov **prikazuje**, aby v konaní sp. zn. 8C/123/2005 **konal** bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadosťučinenie **3 500 eur**, ktoré **je** Okresný súd Prešov **povinný** zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Prešov **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **645,96 eur** a zaplatiť ich jeho právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Ústavnej sťažnosti vo zvyšnej časti **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 9. augusta 2019 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu

Prešov a Krajského súdu v Prešove. Okrem toho sťažovateľ žiada, aby bolo obom súdom prikázané konať bez zbytočných prietáhov, finančné zadost'učinenie 20 000 eur a náhradu trov konania.

II.

2. Sťažovateľ sa žalobou z roku 2005 domáhal určenia neúčinnosti právneho úkonu, na základe ktorého došlo k prevodu vlastníctva k hnutelným veciam dlžníkom sťažovateľa na žalovaného. O žalobe bolo rozhodnuté až rozsudkom okresného súdu z 5. októbra 2017 a z jeho odôvodnenia je zrejmé, že v roku 2006 bola pripustená záměna na strane žalobcu a v roku 2014 bola pripustená zmena žaloby s tým, že v konaní boli vykonané listinné dôkazy, vypočítané strany a štyria svedkovia. Okresný súd nevykonal žiadne úkony v obdobiach od 3. februára 2006 do 24. októbra 2006, od 26. októbra 2006 do 23. apríla 2008, od 9. marca 2010 do 10. januára 2011, od 20. januára 2015 do 5. októbra 2015 a od 7. júna 2016 do 19. mája 2017. Vzhľadom na podané odvolanie bola vec 22. februára 2018 predložená krajskému súdu, ktorý rozsudkom z 30. januára 2020 napadnutý rozsudok okresného súdu vo veci samej potvrdil, no zrušil jeho výrok o trovách konania a v tomto rozsahu mu vec vrátil na ďalšie konanie. Proti rozhodnutiu krajského súdu podal žalovaný dovolanie, ktoré bolo predložené najvyššiemu súdu.

III.

3. Okresný súd sa k ústavnej sťažnosti vyjadril tak, že konanie je zložitě z hľadiska skutkového stavu a právneho posúdenia a vo veci rozhoduje už štvrtý zákonný sudca. Podľa okresného súdu bola doba trvania sporu ovplyvnená vysokým nápadom vecí a množstvom zložitých vecí v senátoch sudcov vybavujúcich vec sťažovateľa. Posledný zákonný sudca skonštatoval, že vzhľadom na množstvo pridelených vecí a náročnosť sporu nebolo možné vec vybaviť v kratšom termíne.

4. Krajský súd uviedol, že vzhľadom na rozsiahlosť spisu, zložitost' veci a to, že vec bola 17. októbra 2019 pridelená do iného senátu, dĺžka odvolacieho konania nie je neprimeraná.

5. Sťažovateľ k tomu uviedol, že objektívne skutočnosti a zložitost' veci nemohli viesť k prietahom v trvaní 14 rokov, keďže okresný súd mal dôkazy, no nedokázal rozhodnúť. Dĺžku konania považuje za neprimeranú, neospravedlňiteľnú a nedôvodnú.

IV.

6. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02).

7. Rozhodovanie o odporovateľnosti právnych úkonov patrí do bežnej agendy všeobecných súdov. Vo veci bolo vykonané rozsiahle dokazovanie, avšak z toho nemožno dospieť k záveru, že by vec bola osobitne skutkovo náročná. Z rozsudku okresného súdu je zrejmé, že boli vykonané len listinné dôkazy a výsluchy štyroch svedkov, no zo samotného prepisu obsahu týchto dôkazov nevyplýva, že by okresný súd v konaní riešil zložitě, skutkovo sporné otázky. Množstvo vykonaných, predovšetkým listinných dôkazov bez ďalšieho nemôže viesť ku konštatovaniu

skutkovej náročnosti veci. Rovnako z odôvodnenia rozsudku okresného súdu nemožno identifikovať akúkoľvek právnu náročnosť sporu. V správaní sťažovateľa okrem zmeny žaloby neboli zistené žiadne skutočnosti, ktoré by významne vplývali na dĺžku konania.

8. Rozhodujúci bol postup okresného súdu v konaní, v ktorom sa vyskytli obdobia nečinnosti, keď nebol vykonaný žiaden úkon smerujúci k rozhodnutiu vo veci samej. Len z chronologického prehľadu možno identifikovať obdobie nečinnosti približne piatich rokov, v ktorých okresný súd nevykonával žiadne úkony, pričom už samotná dĺžka konania 12 rokov na okresnom súde vedie k záveru, že okresný súd v konaní nepostupoval efektívne. Okresný súd nepostupoval v napadnutom konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Procesný postup okresného súdu v napadnutom konaní nesmeroval efektívne k rýchlemu odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľa. Preto ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ústavnej sťažnosti vyhovel a vyslovil, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bolo porušené právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov.

9. Čo sa týka skutočností tvrdených okresným súdom, treba uviesť, že systémové zlyhania pri správe súdnictva bez ohľadu na to, ktorý zo štátnych orgánov za ne zodpovedá, nemôžu byť dôvodom zmarenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a nezstavujú Slovenskú republiku zodpovednosti za prietahy (II. ÚS 481/2017). Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a ústavnej sťažnosti nie je pomenovanie príčin prietáhov v konaní. Rovnako účelom ústavnej sťažnosti nie je dospieť k záveru, či príčiny majú objektívny alebo subjektívny charakter.

10. Čo sa týka postupu krajského súdu, treba uviesť, že odvolacie konanie netrvalo ani dva roky. Táto dĺžka konania je z pohľadu namietaného porušenia základného práva sťažovateľa primeraná a nevedla k jeho porušeniu. Preto ústavný súd ústavnej sťažnosti vo vzťahu k postupu krajského súdu nevyhovel.

11. V priebehu konania o ústavnej sťažnosti bolo vo veci právoplatne rozhodnuté a vec sa z dôvodu podaného dovolania žalovaného nachádza na najvyššom súde. Stále však nie je právoplatne rozhodnuté o trovách konania. Preto bolo podľa čl. 127 ods. 2 ústavy okresnému súdu prikázané, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov.

12. Konanie na okresnom súde začalo ešte v roku 2005 a až v roku 2017 bolo rozhodnuté vo veci, pričom z rozsudku okresného súdu žiadnym spôsobom nevyplýva či už skutková alebo právna náročnosť veci. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušenia základného práva (IV. ÚS 210/04). Tak je to aj v tomto prípade. S prihliadnutím na celkovú dĺžku konania na okresnom súde, ktoré sa nevyznačovalo či skutkovou alebo právnu náročnosťou, správanie sťažovateľa a postup súdu s prihliadnutím na to, že sťažovateľ sa svojho základného práva domáhal až potom, ako bolo okresným súdom v roku 2017 rozhodnuté, ústavný súd sťažovateľovi priznal podľa čl. 127 ods. 3 ústavy finančné zadosťučinenie 3 500 eur a vo zvyšnej časti mu nevyhovel.

V.

13. Zistené porušenie základných práv sťažovateľa odôvodňuje to, aby mu okresný súd podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení

niektorých zákonov v znení neskorších predpisov úplne nahradil trovy konania, ktoré mu vznikli zastúpením advokátom 645,96 eur. Výška náhrady bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna šestina priemernej mzdy za predchádzajúci polrok (§ 1 ods. 3 v spojení s § 11 ods. 3 vyhlášky). Sťažovateľ má nárok na náhradu za dva úkony právnej služby v roku 2019 a jeden úkon právnej služby v roku 2021 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti 2 x 163,33 eur, vyjadrenie 1 x 181,17 eur), čo spolu s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (2 x 9,80 eur, 1 x 10,87 eur) predstavuje 538,30 eur, k čomu vzhľadom na to, že právny zástupca sťažovateľa je platiteľom dane z pridanej hodnoty, treba podľa § 18 ods. 3 vyhlášky pripočítať 107,66 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. júna 2021

Robert Šorl
predseda senátu